

שיעור מספר 13
23 - 17 דצמבר

אופיו של איוב

שבת אחר הצהריים

קיראו את הפסוקים הבאים לקראת שיעור השבת השבועי: איוב 1:8, איוב 29:8-17, איוב 31:1-23, שמות 17:20, מתי 27-22:7, מתי 16:5, אפסים 3:10.

פסוק לשינון: "רְזָאָה אֶתְּהָּ פִּי הָאֱמוּנָה עֲזָרָה לְמַעֲשָׂיוּ וּמִתּוֹךְ הַמַּעֲשִׂים הַשְּׁלֵמָה הָאֱמוּנָה" יעקוב 2:22

בין כל הנושאים החשובים אשר ספר איוב דן בהם, עלינו לא לשכוח נושא אחד חשוב מאוד: את איוב עצמו. מי היה האדם הזה שאלוהים כל כך בטח בו שאפילו בחר להתגאות בנאמנותו ויושרו בפני השטן? מי היה האדם הזה, אשר למרות שאינו הבין מדוע כל האסונות הללו פוקדים אותו ומדוע מתרחשים עימו דברים לא הוגנים, אשר ביטא את כעסו ואת תסכולו, נשאר נאמן עד הסוף?

למרות שעיקר הספר מתייחס לתקופה שאחרי האסונות שפקדו את איוב, אנו יכולים לקבל ממנו פרטים גם על חייו של איוב לפני כן. וכאשר אנו לומדים על עברו של איוב, ועל איזה מן אדם הוא היה, זה נותן לנו הבנה טובה יותר של הסיבה לנאמנותו של איוב לאלוהים, למרות הסבל הנוראי וכל ניסיונותיו של שטן להקים אותו כנגד האלוהים.

איזה מן אדם היה איוב ומה אנו יכולים ללמוד מתוך חייו, אשר יעזור לנו להישאר נאמנים לאלוהים במהלך חייו?

איש מארץ עוץ

קראו איוב 1:1 ואיוב 8:1. מה זה אומר לנו על אופיו של איוב?

למרות שלאורך כל הדיאלוגים נאמר לאיוב שהוא שגה במשהו ושהוא הביא עליו את כל האסונות בעצמו, בסופו של דבר מתברר שנכון ההיפך. אלו היו צדיקתו ונאמנותו אשר הפכו אותו למטרתו של שטן.

עד כמה טוב וצדיק הוא היה? ראשית, הפסוק הראשון אומר לנו שהוא היה "תם" או במילים אחרות, מושלם. המילה זאת משמעה שהוא לא היה "חסר חטא" כפי שישוע היה. המילה הזאת, משמעותה שלמות, תמימות, יושר, אך במובן יחסי. אדם, אשר "מושלם" בעיני האלוהים הוא אדם, אשר הגיע לדרגת התפתחות רוחנית המצופה ממנו באותו הרגע. "המילה "תם" בעברית מקבילה למילה "teleios" ביוונית, אשר משמעותה "מושלם" בברית החדשה, אך התרגום הטוב יותר הוא "בשל" או "מפותח". (The SDA Bible Commentary, vol. 3, p. 499).

הניסיונות שאיוב עבר לאחר מכן, הראו שהוא טרם הגיע למושלמות אופיו המוחלטת. למרות שהוא היה צדיק וישר, הוא עדיין היה זקוק לגדילה.

שנית, הפסוק אומר שהוא היה "ישר". המילה הזאת משמעותה שהוא לא שיקר, היה צלול בכוונותיו והיה צדיק. איוב חי חיים כאלו שיכל להקרא "אזרח טוב".

שלישית, הפסוק אומר שהוא "ירא אלוהים". למרות שהתנ"ך אומר שכל עברי טוב צריך להיות אדם ירא אלוהים, אותו הביטוי מופיע גם בברית החדשה בקשר לגויים, אשר עבדו את אלוהי ישראל (ראו מעשי השליחים 10: 2,22).

ולבסוף, איוב "סר מרע". האיפיון הזה של איוב נתמך על ידי אלוהים עצמו, כאשר הוא אומר לשטן: "הֲשִׁמַּתְ לְבָדָּךְ עַל עַבְדִּי אִיּוֹב כִּי אֵין כְּמֹהוּ בְּאֶרֶץ אִישׁ תָּם וְיָשָׁר וְיָרָא אֱלֹהִים וְסָר מִרָע" (איוב 8:1)?

בסופו של דבר איוב היה איש אלוהים, אשר אמונתו התגלתה דרך חייו; ועל כן, הוא באמת היה לעדות "הן למלאכים, והן לבני אדם" (1 קורינתים 9: 4) כיצד אמור להראות אדם שהוא חי את חייו כמו ישוע.

אילו ספר איוב היה נכתב עליכם, כיצד הוא היה מתחיל? איש/ה היה/תה בארץ

_____, שמו/ה, והיה/תה האיש/ה ההוא/ההיא _____ ו) _____
ו) אלוהים ו) _____ מרע.

הליכה בחמה (בכעס)

בשעה שאיוב ניסה להשלים עם המציאות של האסונות אשר פקדו אותו, הוא לא חשב על חייו בעבר, עד כמה שהם היו טובים וכיצד בדיוק הוא חי. כאשר הוא דיבר על עברו, איוב אמר ש"בְּרַחֵץ הִלִּיכִי בְּחַמָּה" (איוב 6: 29). למשל, באיוב 2: 29 איוב מדבר על הזמנים בהם "אֵלֹהִים יִשְׁמְרֵנִי". אלוהים שמר על עמו לאורך כל ההיסטוריה (תהילים 11: 91, במדבר 24: 6). ללא ספק, לאיוב היו חיים טובים. הדבר החשוב הוא שאיוב גם הודע בכך שחייו הם טובים.

קראו איוב 17-8: 29. מה אומרים הפסוקים הנ"ל לגבי השאלה כיצד אחרים ראו את איוב וכיצד הוא התיחס לאלו שסבלו?

אנו רואים כאן עד כמה איוב היה מכובד. משפטו "בְּרַחֵב אֶזְכִּין מוֹשְׁבִי" (איוב 7: 29) יכול לרמז על כך שאיוב היה חלק משלטונות מקומיים באיזור מגוריו. מושב דומה ניתן בדרך כלל לבני החברה המכובדים והבכירים ביותר, וכמובן שאיוב היה אחד מהם. למרות זאת אנו יכולים לראות שאיוב דאג ואהב גם את בני החברה ה"נחותים" ביותר. העניים, האבודים, העיוורים, האלמנים, היתומים והפסחים – אלו שלא התברכו כמו איוב, הרגישו את התייחסותו אליהם וקיבלו ממנו סיוע ונחמה. "בדברו אלוהים נתן לנו תמונה של אדם משגשג – אדם, אשר חייו היו הצלחה אמיתית, אדם שבו יכלו להתגאות גם בארץ וגם בשמים". (Ellen G White, Education, p. 142) הפסוקים הללו, וגם פסוקים אחרים (כפי שנראה בהמשך), מראים לנו מדוע איוב היה איש מצליח מכל הבחינות, בעיניהם של האשנים ושל אלוהים.

קל מאוד להיות נחמדים ומוקירים כלפי העשירים והמפורסמים. אם כן, כיצד אתם מתנהגים עם אלו שאין להם מה להציע לכם?

הלב והעיניים

במבט ראשון, נראה שבפסוקים הבאים איוב מתרברב, כאילו שהוא מנפח את עצמו, את קדושתו, את צדקתו והתנהגותו הנאותה בפני האחרים. זו התנהגות שהמקרא ללא כל ספק מגן אותה (ראו מתי 23). אך זה לא מה שקרה כאן עם איוב. שוב, שומה עלינו לא לשכוח את ההקשר של הסיפור: נאמר לו שהיה משהו בחייו בעבר, שחייו היו רשעים ולכן נגרם לו כל הסבל הזה. לעומת זאת, איוב יודע שזה בלתי אפשרי ושהוא לא עשה שום דבר שיכל לגרום לכך. לכן, הוא מבלה זמן רב בסיפור חייו מחדש ואיזה מן אדם הוא היה.

קראו איוב 1-23:31. מה עוד אמר איוב לגבי חייו לפני כל האסונות?

שמו לב, שאיוב לא רק התעסק בכיצד חייו נראו כלפי חוץ. הפסוק "ואחרי עיני הַלֵּךְ לְבִי" (איוב 7:31) מראה לנו שאיוב הבין את המשמעות העמוקה של הקדושה, את המשמעות העמוקה של הטוב והרע ושל חוקי של אלוהים. איוב ידע שאלוהים בוחן לא רק את מעשיו, אלא גם את מחשבותיו ואת ליבנו (ראו שמואל א' 7:16, שמות 17:20, מתי 5:28). איוב ידע שזה אינו טוב בעיני אדוני להסתכל על אישה אחרת ולנאוף עימה. (איזה עדות נפלאה לזה שאלוהים התגלה בפני האנשים גם לפני שכרת ברית עם עם ישראל).

קראו מה איוב אומר באיוב 15-31:11. מדוע המסר הזה כל כך חשוב?

כאן איוב מגלה הבנה יוצאת מן הכלל, בייחוד עבור זמנו (ולמעשה לכל הזמנים), של השייון הבסיסי של כל בני האדם. העולם העתיק לא אהד כל כך את הרעיון של שיויון הזכויות וחוקים אוניברסליים עבור כולם. קבוצות אנשים מסוימות החשיבו את עצמם לחשובים יותר מהאחרים, ולעיתים אף החשיבו את השאר לכלום ושללו מהם זכויות וכבוד בסיסיים. לעומת זאת, אנו רואים כאן שאיוב הבין את זכויות האדם, ושהם ניתנו על ידי אלוהים שברא את כולם. במובן מסוים, איוב מקדים את זמנו וחלקית גם את זמנינו.

בית על הסלע

קראו איוב 24-31: מה עוד אנחנו יכולים ללמוד על איוב?

לא פלא שאלוהים אמר את מה שהוא אמר על חייו של איוב. זה אדם שחי על פי אמונתו, אדם, אשר חייו גילו את ממשות יחסיו האישיים עם אלוהים. זה, כמובן, הופך את תלונותיו למרות עוד יותר: מדוע זה קרה לי? כמובן, שזה גם הפך את כל הטענות של חבריו לחסרי ערך וריקות, כפי שהן היו למעשה.

אולם, יש מסר חשוב ועמוק שאנו יכולים ללמוד מתוך הממשות של נאמנותו של איוב וחי משמעת. שימו לב, איזה קשר הדוק היה בין עברו של איוב לבין תגובתו לכל האסונות שפקדו אותו לאחר מכן. ולא במקרה, או במזל או בכוח רצון איוב לא "קלל את אלוהים ומת" (איוב 9: 2). לא, הוא לא עשה זאת בגלל שלאורך השנים הוא היה נאמן וממושמע לאלוהים, וזה נתן לו מספיק אמונה ופיתח את אופיו עד כדי כך שזה איפשר לו לבטוח באדוני, למרות מה שקרה לו.

קראו מתי 22-27: איזה רעיון מצוי בפסוקים אלו, אשר חושף את הסיבה לנאמנותו של

איוב?

הסוד לניצחוננו הגדול של איוב כאן נמצא בניצחונותיו "הקטנים" (ראו גם לוקס 16: 10). זו הייתה דבקתו במה שנכון - הוא לא היה מוכן לפשרה כלשהי - שהפכה את איוב למי שהוא היה. מה שאנו רואים באיוב זה מה שיעקוב כותב על תפקידם של המעשים בחיי האמונה: "רְאֵה אֵתָהּ כִּי הָאֱמוּנָה עֲזָרָה לְמַעֲשָׂיו וּמִתּוֹךְ הַמַּעֲשִׂים הַשְּׁלֵמָה הָאֱמוּנָה" (יעקוב 22: 2). זהו עיקרון חשוב מאוד בחיי המאמין. בסיפורו של איוב אנו רואים דוגמא לעיקרון זה. איוב נברא מאותו בשר ודם כמונו; ויחד עם זאת, הוא חי חיי משמעת ונאמנות לאלוהים בעזרת חסדותו ומאמציו החרוצים.

אילו בחירות עליכם לעשות על מנת לחיות חיי נאמנות בדומה לאיוב?

החסד הרבגוני של אלוהים

מוקדם יותר בספר איוב, בין הדברים השונים אשר נאמרו, אליפו התימני אמר לאיוב: "החפץ לשדי כי תצדק ואם-בצע כי-תתם דרך־ך" (איוב 3: 22). בעצם, יש כאן אירוניה גדולה בהתחשב במה שקורה מאחורי הקלעים בשמים. ואכן אלוהים חפץ שאיוב יהיה צדיק וזה היה לטובתו באם חייו של איוב יהיו טהורים. וזה נכון לא רק לגבי איוב – אלא לגבי כל ההולכים אחרי אדוני.

קראו מתי 5:16. כיצד הפסוק הזה עוזר לענות על אמירתו של אליפו?

העיניין הנחוץ בספר איוב היה, האם איוב ישאר נאמן? שטן אמר שהוא לא ישאר נאמן; אלוהים טען שכן. על כן נאמנותו של איוב תרמה לאלוהים, לפחות במאבק הספציפי הזה בין אלוהים ושטן.

אולם, הסיפור הזה הוא רק עולם בזעיר אנפין של הענין הגדול. המסר של המלאך הראשון בחלק של "תנו לו כבוד" (התגלות 7: 14) יחד עם דבריו של ישוע במתי 5: 16 מסבירים כיצד מעשינו הטובים מביאים כבוד לאלוהים. זה מה שעשה איוב; וזה גם מה שאנו יכולים לעשות.

קראו אפסים 3:10. כיצד העיקרון שמובא כאן מוצג בספר איוב במימד קטן יותר?

מה שאנו רואים בפסוק הזה וכן בספר איוב, אלו הם ביטויים לעובדה שאלוהים עובד בחייהם של ההולכים אחריו, משנה אותם, לכבודו, ומביא אותם לצלמו. "צלמו של אלוהים עצמו אמור להתבטא באנושות. כבודו של אלוהים וכבודו של ישוע מעורבים ישירות בשכלול אופיו של עמו". (אלן ג' וייט, כמיהת הדורות, עמ' 671). חייו של איוב היוו דוגמא לממשות העיקרון הזה בחיי האדם, למרות שהוא חי לפני אלפי שנים. וכמובן שללא תלות בתקופה ההיסטורית לעמו של אלוהים יש את הזכות לחיות את חייהם באותה הצורה.

אילו דברים בחייכם משרתים את כבודו של אלוהים? מה מלמדת תשובתכם על חייכם ועל עצמכם ואילו דברים נדרשים לשינוי?

נקודות למחשבה

הפרורמציה הפרוטסטנטית חשפה את האמת של הישועה על פי האמונה בלבד. האמת הזאת הוצגה לראשונה בגן העדן (ראו בראשית 3: 15) והורחבה מאוחר יותר בחייו של אברהם (ראו בראשית 6: 15, רומים 3: 4) לפני שהוסברה במלואה על ידי שאול. כמוכן שאמת על ישועה דרך האמונה בלבד כוללת גם את עבודת רוח הקודש בחייו של המאמין, אך לא בתור אמצעי הישועה, אלא בתור הביטוי שלה. אנו יכולים לראות את תוצאות העבודה הזאת בחייו ובאופיו של איוב. לעיתים התיאולוגים קוראים לתהליך הזה "הקדשה". הוא כל כך משמעותי בכתבי הקודש שאפילו נאמר לנו לרדוף אחר "הקדשה לא יראָה איש אֶת הָאֵדוֹן" (עברים 12: 14). המשמעות הבסיסית של "הקדשה" היא "מופרד לשימוש קדוש", ואת הרעיון הזה ניתן לראות בדבריו של אלוהים לעם ישראל "קדשים תהיו כי קדוש אני יהוה אֱלֹהֵיכֶם" (ויקרא 2: 19). המילה הזאת מופיעה גם בתנ"ך וגם בברית החדשה והתהליך הזה מתקשר באופן תמידי עם עבודתו של אלוהים בתוכינו. ניתן לראות זאת כגדילה מוסרית לקראת החסד או בחסד. זהו "תהליך מתקדם של שינוי מוסרי בעזרת כוחה של רוח הקודש בשיתוף פעולה עם רצון האדם" (Handbook of SDA Theology, p. 296).

למרות זאת היא תמורה שרק אלוהים יכול לחולל בנו, אך הוא אינו מכריח אותנו להתקדש, כפי שהוא אינו מכריח אותנו להצטדק. אנחנו מוסרים את עצמינו לאלוהים, ואותו אלוהים אשר מצדיק אותנו, גם מקדש אותנו, תוך כדי עיצובינו בצלמו, כפי שהוא עשה עם איוב, לפחות עד הרמה האפשרית במציאותנו. ולכן שאול כותב: «יְלַדְי, שׁוּב נִתּוֹן אֲנִי בְּחַבְלֵי לְדָה עֲלֵיכֶם עַד אֲשֶׁר יִכּוֹן הַמְּשִׁיחַ בְּכֶם.» (גלטים 4: 19) וכן אלק ג' וייט כותבת: "ישוע הוא מאין תבנית עבורינו, דוגמא מושלמת וקשודה שעלינו להידמות לה. אף פעם לא נצליח להשתוות אל הדוגמא, אך עלינו לחקות ולדמות לה בהתאם ליכולתינו." (That I May Know Him, p. 265).

שאלות לדיון:

1. כיצד בחירתנו היום יכולות להשפיע על המידה שבה אלוהים יוכל לפעול בנו? אנו יודעים שרק אלוהים יכול לשנות את הלב, אך דרוש שיתוף פעולה מצידנו. במה מתבטא השיתוף פעולה הזה?
2. בקולוסים 2: 6 אנו קוראים: «לְכֵן בָּשָׂם שְׁקִבְלָתְם אֶת הַמְּשִׁיחַ יֵשׁוּעַ, הָאֵדוֹן, בְּן הַתְּהֵלְכוֹ בּוֹ». כיצד המילים הללו עוזרות לנו להבין מה זה אומר לחיות חיי אמונה ומשמעת?
3. כיצד אנו כקהילה ולא כאנשים בודדים יכולים לתת כבוד לאלוהים לפני אדם ומלאכים?